

Înalta Curte de Casație și Justiție

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

Decizie nr. 2/2021 din 08/02/2021

Dosar nr. 2.969/1/2020

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 342 din 05/04/2021

Corina-Alina Corbu - președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție - președintele completului
Laura-Mihaela Ivanovici - președintele Secției I civile
Marian Budă - președintele Secției a II-a civile
Denisa Angelica Stănișor - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Daniel Grădinaru - președintele Secției penale
Eugenia Pușcașiu - judecător la Secția I civilă
Adina Georgeta Nicolae - judecător la Secția I civilă
Simona Gina Pietreanu - judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu - judecător la Secția I civilă
Cristina Trușescu - judecător la Secția I civilă
Valentin Mitea - judecător la Secția I civilă
Mărioara Isailă - judecător la Secția a II-a civilă
Cosmin Horia Mihăianu - judecător la Secția a II-a civilă
Veronica Magdalena Dănăilă - judecător la Secția a II-a civilă
Valentina Vrabie - judecător la Secția a II-a civilă
Carmen Trănica Teau - judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin - judecător la Secția a II-a civilă
Adela Vintilă - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mona Magdalena Baci - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Iuliana Măiereanu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Emil Adrian Hancăș - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Marius Ionel Ionescu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Elena Gherasim - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Leontina Șerban - judecător la Secția penală
Oana Burnel - judecător la Secția penală

Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este legal constituit, în conformitate cu dispozițiile art. 516 alin. (2) din Codul de procedură civilă, raportat la art. 34 alin. (3) lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Sedința este prezidată de doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna Antonia Constantin, procuror-șef al Secției judiciare, iar din partea Avocatului Poporului se prezintă doamna consilier Linda Zenovia Timofan.

La ședința de judecată participă magistrat-asistent Ileana Peligrad, desemnat pentru această cauză în conformitate cu dispozițiile art. 35 din Regulamentul pentru organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii a luat în examinare recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului cu privire la următoarea problemă de drept:

"Privind interpretarea și aplicarea neunitară a sintagmei «până la soluționarea contestației la executare» din cuprinsul dispozițiilor art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în sensul de a stabili dacă suspendarea executării se dispune până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare sau până la soluționarea definitivă a acesteia".

Magistratul-asistent învederează legala constituire a Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii, precum și faptul că la dosarul cauzei au fost depuse: raportul întocmit de judecătorii-raportori, punctul de vedere al Ministerului Public și opinia Universității "Titu Maiorescu" din București.

Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a acordat cuvântul reprezentantului titularului sesizării.

Avocatul Poporului, prin consilier juridic, a solicitat admiterea recursului în interesul legii și interpretarea sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă în sensul că suspendarea executării silite este limitată în timp până la momentul soluționării în primă instanță a contestației la executare.

În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat, pe de o parte, că modalitatea de interpretare propusă trebuie corelată și cu efectele produse de hotărârea pronunțată în primă instanță asupra contestației la executare, aceasta fiind executorie în cazul admiterii, potrivit art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, iar pe de altă parte, o nouă cerere de suspendare poate fi formulată în calea de atac a apelului, cu îndeplinirea cerințelor legale, până la soluționarea definitivă a acestuia.

Președintele completului, doamna judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a acordat cuvântul reprezentantului Ministerului Public.

Reprezentantul procurorului general a solicitat admiterea recursului în interesul legii și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a apreciat că sintagma "până la soluționarea contestației la executare" desemnează soluționarea în primă instanță a contestației la executare.

S-a arătat că lipsa sintagmei "definitivă" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă conduce la concluzia că a fost avută în vedere soluționarea de către prima instanță a contestației la executare, termenii folosiți de legiuitor în norma analizată, combinat cu argumentul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, justificând această concluzie.

Totodată, în ipoteza respingerii contestației la executare după suspendarea executării silită, devine pe deplin aplicabilă regula generală din procedura contencioasă consfințită în art. 450 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căreia suspendarea executării provizorii va putea fi solicitată fie prin cererea de apel, fie distinct în cursul judecății din apel.

Președintele completului, doamna judecătoarea Corina-Alina Corbu, constatând că nu mai sunt alte completări, chestiuni de invocat sau întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra recursului în interesul legii, a constatat următoarele:

I. Temeiul juridic al recursului în interesul legii

1. Articolul 514 din Codul de procedură civilă prevede astfel:

"Pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești."

II. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție

2. Sesizarea s-a făcut de către Avocatul Poporului, atașându-se întreaga documentație constituită în legătură cu problema de drept ce face obiectul prezentului recurs în interesul legii.

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unui recurs în interesul legii

3. Codul de procedură civilă

Art. 719 alin. (1):

"Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părții interesate și numai pentru motive temeinice, instanța competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestația la executare sau prin cerere separată."

IV. Obiectul recursului în interesul legii. Orientările jurisprudențiale divergente

4. Ca urmare a demersurilor întreprinse de titularul sesizării în vederea identificării hotărârilor judecătorești relevante în practica instanțelor judecătorești, s-a constatat faptul că nu există un punct de vedere unitar asupra chestiunii de drept supuse atenției, fiind identificate două orientări:

a) într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că suspendarea executării silite își menține efectele până la soluționarea contestației la executare în primă instanță.

Argumentele care au stat la baza acestei opinii sunt următoarele: în lipsa unei mențiuni exprese a legiuitorului, în sensul necesității unei soluții definitive, sintagma "până la soluționarea contestației la executare" nu poate privi decât momentul dezlegării în primă instanță a contestației la executare, hotărârea dată de instanța de executare având natura juridică a soluționării contestației.

Această interpretare a sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" este corelată logic și cu efectele produse asupra contestației la executare de hotărârea în primă instanță. Se apreciază că, potrivit art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în măsura admiterii contestației la executare, această hotărâre este executorie, astfel că nu mai este necesar efectul suspensiv de executare al încheierii pronunțate în temeiul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de executare fiind lovite de sancțiunea nulității. Pe de altă parte, soluția de respingere a contestației la executare, după administrarea probatoriului adecvat și cercetarea fondului, nu mai justifică menținerea efectului suspensiv de executare al încheierii pronunțate în temeiul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă;

b) în cea de-a doua orientare jurisprudențială, instanțele de judecată au avut o abordare diferită, apreciind că suspendarea executării silite își menține efectele până la soluționarea definitivă a contestației la executare.

În acest sens s-a argumentat că, dacă s-ar admite teza contrară, ar trebui să fie recunoscut dreptul părții interesate de a formula cererea de suspendare și direct în fața instanței de apel. Or, jurisprudența este constantă în a aprecia că asemenea cereri sunt inadmisibile, pentru că, altfel, încheierea pronunțată de instanța de apel în suspendare ar fi, la rândul său, susceptibilă de apel, ceea ce ar presupune ca instanța superioară celei care judecă apelul declarat împotriva hotărârii pronunțate asupra contestației la executare să soluționeze, la rândul său, apelul formulat împotriva unei hotărâri pronunțate de instanța de apel, ceea ce este contrar principiilor procedurii civile.

Ca atare, s-a reținut faptul că soluționarea cererii de suspendare a executării silite presupune în mod necesar existența unei contestații la executare, până la soluționarea căreia se solicită suspendarea executării, aceasta fiind o condiție prealabilă prevăzută de lege pentru admisibilitatea cererii, în absența căreia nu se mai impune examinarea motivelor temeinice invocate de contestator pentru suspendare.

5. Problema de drept vizând durata suspendării executării silite a fost discutată în cadrul întâlnirii președinților secțiilor civile ale curților de apel care a avut loc în perioada 19-20 noiembrie 2015, la sediul Curții de Apel Timișoara, întâlnire cu prilejul căreia participanții, în unanimitate, au împărtășit punctul de vedere al Institutului Național al Magistraturii, potrivit căruia s-a apreciat că suspendarea executării silite este limitată în timp până la momentul soluționării contestației la executare în primă instanță.

V. Punctul de vedere al Avocatului Poporului

6. Titularul sesizării a apreciat că interpretarea și aplicarea sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă sunt în sensul că suspendarea

executării silite este limitată în timp până la momentul soluționării în primă instanță a contestației la executare.

7. În lipsa unei mențiuni exprese a legiuitorului în sensul necesității existenței unei soluții definitive, s-a considerat că sintagma "până la soluționarea contestației la executare" nu poate privi decât momentul dezlegării în primă instanță a contestației la executare, hotărârea dată de instanța de executare având, în mod incontestabil, natura juridică a unei "soluționări a contestației".

8. În accepțiunea legiuitorului, scopul suspendării executării în cadrul contestației la executare este acela de a pune la dispoziția debitorului posibilitatea de a preîntâmpina producerea unor prejudicii grave, iremediabile, efect al continuării executării pornite în mod nelegal.

9. De altfel, ori de câte ori legiuitorul a stabilit, drept moment- limită al unei măsuri, data rămânerii definitive a unei hotărâri, a folosit o exprimare explicită în acest sens.

10. Această modalitate de interpretare trebuie corelată logic și cu efectele produse de hotărârea pronunțată, în primă instanță, asupra contestației la executare. Astfel, în măsura admiterii contestației la executare, această hotărâre este executorie, potrivit dispozițiilor art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, astfel că nu mai este necesar efectul suspensiv de executare al încheierii pronunțate în temeiul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de executare fiind lovite de sancțiunea anulării.

11. Mai mult, o nouă cerere de suspendare poate fi formulată în calea de atac a apelului, cu îndeplinirea cerințelor legale, până la soluționarea definitivă a căii ordinare de atac, partea având, de asemenea, posibilitatea de a formula și o cerere de suspendare provizorie a executării silite în apel, în condițiile art. 719 alin. (7) din Codul de procedură civilă.

12. În măsura în care contestatorul urmărește suspendarea executării silite și pe parcursul judecății în calea de atac, având în vedere că încheierea prin care s-a soluționat contestația la executare în primă instanță este executorie, potrivit art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, acesta va putea solicita în calea de atac suspendarea executării provizorii a încheierii prin care a fost soluționată contestația la executare în primă instanță, făcând aplicarea dispozițiilor art. 450 din același act normativ.

13. Deși contestația la executare nu este indisolubil legată de posibilitatea suspendării executării silite, dat fiind faptul că simpla formulare a contestației nu produce efectul suspensiv al executării, legiuitorul alături de cererea principală posibilitatea formulării unei asemenea contestații care să aibă un efect întreruptiv al procedurii execuționale.

14. Astfel, art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă trebuie interpretat în sensul că măsura suspendării executării silite se dispune până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, iar nu până la soluționarea definitivă a cererii principale.

15. Pentru ipoteza în care cererea principală este admisă (contestația la executare în cazul de față), aplicându-se art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, încheierea este executorie, motiv pentru care, odată cu pronunțarea primei instanțe pe fondul cauzei, executorul judecătoresc va trebui să se conformeze acestei hotărâri chiar nedefinitive. Drept urmare, temeiul va fi reprezentat tocmai de această soluție a primei instanțe dată pe fondul cauzei. În schimb, dacă este respinsă cererea principală, executarea ar trebui reluată de îndată, în lipsa altor dispoziții ale instanței.

16. În literatura de specialitate s-a reținut că, "în cazul admiterii contestației la executare, întrucât, potrivit art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, încheierea instanței de executare are caracter executoriu și, deci, executorul judecătoresc trebuie să se conformeze de îndată măsurii dispuse prin această încheiere, prin cererea de apel sau distinct în tot cursul judecății în apel, partea interesată va putea solicita suspendarea executării provizorii a acestei încheieri. Un raționament asemănător poate fi făcut și în ipoteza respingerii contestației la executare. Spre exemplu, caracterul executoriu al încheierii de respingere a contestației debitorului ar însemna că executarea trebuie reluată de îndată, însă, dacă debitorul apelează încheierea, solicitând și suspendarea executării acesteia, admiterea cererii de suspendare a executării încheierii nu înseamnă altceva decât menținerea suspendării executării silită dispuse de prima instanță"¹.

¹ G. Boro (coord.), Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole, ediția a 2-a revizuită și adăugită, vol. II, Editura Hamangiu, 2016.

17. În plus, textul de lege în cauză are în vedere faptul că suspendarea executării silită subzistă până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare, având în vedere că prima instanță nu poate dispune cu privire la suspendarea contestației la executare decât până la momentul dezinvestirii sale.

VI. Punctul de vedere al Ministerului Public

18. În susținerea opiniei exprimate, anume cea potrivit căreia măsura suspendării executării, dispusă pe cale incidentală, în cadrul contestației la executare, subzistă doar până la momentul pronunțării hotărârii asupra contestației la executare în primă instanță, nu și în calea de atac, sunt valorificate argumente de interpretare literală a normei, precum și argumente circumscrise metodei comparative. Accentul este pus pe caracterul executoriu al încheierilor pe care le pronunță instanța de executare, astfel cum acesta este consacrat în art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și pe corelarea cu efectele pe care le produce hotărârea pronunțată de prima instanță în contestația la executare. În acest context, extinderea efectului suspensiv de executare și în faza apelului declarat împotriva hotărârii prin care a fost soluționată contestația la executare a fost echivalată cu o imixtiune din partea primei instanțe în competențele instanței de apel.

19. Din interpretarea literală și gramaticală a art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă se desprind două concluzii:

(i) Norma în discuție marchează, în primul rând, momentul până la care partea interesată poate solicita suspendarea executării, și anume până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită.

20. Din coroborarea tezei I cu teza a II-a se desprinde caracterul incidental al cererii de suspendare a executării, de esența cererilor incidentale fiind faptul că sunt formulate în cadrul unei proceduri în curs, declanșată printr-o cerere principală, în cazul de față, contestația la executare sau o altă cerere privind executarea silită.

(ii) Textul marchează și momentul până la care instanța competentă poate suspenda executarea, acesta fiind reprezentat de soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită.

21. În această privință se observă că, spre deosebire de alte ipoteze similare [de exemplu, art. 413 alin. (2) din Codul de procedură civilă], care implică sistarea temporară a unei proceduri pendinte și în a căror

privință legiuitorul a prevăzut că suspendarea durează până la momentul soluționării definitive a unei alte cauze, lipsa sintagmei "definitive" în cuprinsul textului analizat conduce la concluzia că a fost avută în vedere soluționarea de către prima instanță a contestației la executare.

22. Ca atare, față de termenii folosiți de legiuitor în norma analizată, combinat cu argumentul *ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*, se justifică o concluzie în sensul că suspendarea executării, dispusă pe cale incidentală, în cadrul contestației la executare, durează până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare.

23. Totodată, dat fiind caracterul excepțional al suspendării executării silite în raport cu cerința ca titlurile executorii să fie aduse la îndeplinire cât mai repede în vederea realizării drepturilor creditorilor urmăritori, indiferent de felul acesteia - voluntară, de drept sau facultativă -, normele care reglementează această instituție procesuală trebuie să primească o interpretare restrictivă, inclusiv sub aspectele care interesează condițiile în care suspendarea intervine și efectele pe care această măsură le produce.

24. Așadar, rezultatul interpretării teleologice este, de asemenea, unul restrictiv, perfect concordant cu cel al interpretării literale a normei în discuție.

25. Analiza problemei de drept, efectuată și din perspectiva interpretării logico-sistematice, se află în deplină concordanță cu rezultatele interpretării literale și a celei teleologice, întrucât, în cursul executării silite care a fost reluată după o suspendare ce a încetat prin efectul respingerii contestației la executare, partea interesată va putea formula o nouă contestație la executare. Însă, pentru a fi admisibilă, noua contestație trebuie să privească sancționarea altor neregularități procedurale, care nu au existat la data formulării primei contestații.

26. În acest nou cadru, partea poate solicita pe cale incidentală suspendarea executării, deoarece, pe de o parte, hotărârea precedentă prin care s-a admis o cerere de suspendare a executării în prima contestație la executare nu are autoritate de lucru judecat față de hotărârea prin care a fost soluționată contestația la executare, iar, pe de altă parte, autoritatea de lucru judecat provizorie se menține doar atât timp cât subsistă împrejurările care au determinat adoptarea soluției.

27. Un alt mecanism prin care pot fi atenuate consecințele pe care le atrage adoptarea primei orientări de jurisprudență constă în recunoașterea posibilității debitorului, căruia contestația la executare i-a fost respinsă de prima instanță, prin încheiere executorie, de a formula, pe cale incidentală, în apelul declarat împotriva acestei încheieri, o nouă cerere de suspendare a executării; în această construcție juridică nu se aduce atingere principiului unicității căii de atac, întrucât cererea incidentală având ca obiect suspendarea executării trebuie întotdeauna soluționată până la judecarea apelului declarat împotriva hotărârii care se bucură de executare provizorie, în caz contrar, suspendarea executării fiind lipsită de finalitatea scontată de legiuitor.

28. Se observă astfel o perfectă concordanță între rezultatele diferitelor metode de interpretare utilizate pentru soluționarea acestei probleme de drept și faptul că părțile au la dispoziție mecanisme procedurale pentru a obține o nouă suspendare a executării silite după reluarea acesteia.

VII. Jurisprudența Curții Constituționale și a Înaltei Curți de Casație și Justiție

29. Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin Decizia nr. 27 din 3 iunie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 582/1/2019 și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 861 din 24 octombrie 2019, a respins, ca inadmisibilă, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Tribunalul Timiș - Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 24.477/325/2017, cu

privire la următoarea problemă de drept: "Cum se interpretează și/sau se aplică prevederile art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă în ceea ce privește momentul până la care se dispune suspendarea executării silite, respectiv care este înțelesul sintagmei «până la soluționarea contestației la executare» din acest text de lege?"

30. Din verificările efectuate rezultă că instanța de contencios constituțional nu s-a pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, din perspectiva problematicii care face obiectul recursului în interesul legii în dezbateri.

VIII. Punctul de vedere al specialiștilor

31. Universitatea "Titu Maiorescu" din București - Facultatea de Drept, prin opinia exprimată în conformitate cu prevederile art. 516 alin. (6) din Codul de procedură civilă, a apreciat că suspendarea executării silite produce efecte până la soluționarea contestației la executare în primă instanță, iar nu până la momentul la care se pronunță o hotărâre definitivă, corelat și cu efectele pe care le produce hotărârea prin care este soluționată contestația la executare, în sensul în care, dacă se admite contestația, hotărârea este executorie, deci nu se mai impune măsura suspendării executării silite, întrucât, în caz de nerespectare a hotărârii de admitere, actele de executare efectuate după acest moment sunt lovite de nulitate, iar în cazul respingerii contestației la executare, menținerea efectului suspensiv al încheierii pronunțate nu își mai găsește rațiunea, având în vedere că măsura suspendării a fost dispusă într-un moment anterior soluționării contestației la executare.

IX. Raportul asupra recursului în interesul legii

32. Prin raportul întocmit de judecătorii-raportori desemnați, conform art. 516 alin. (5) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat că, în interpretarea și aplicarea sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, suspendarea executării silite este limitată în timp până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

X.I. Analiza condițiilor de admisibilitate

X.I.1. Regularitatea investiției

33. Conform art. 514 din Codul de procedură civilă, pentru a se asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție, colegiile de conducere ale curților de apel, precum și Avocatul Poporului au îndatorirea să ceară Înaltei Curți de Casație și Justiție să se pronunțe asupra problemelor de drept care au fost soluționate diferit de instanțele judecătorești.

34. În cauză, declanșarea mecanismului de unificare a jurisprudenței, prin intermediul recursului în interesul legii, a fost realizată de Avocatul Poporului, entitate care are calitate procesuală, în virtutea normei legale anterior enunțate.

X.I.2. Asupra admisibilității recursului în interesul legii

35. Conform art. 515 din Codul de procedură civilă, recursul în interesul legii este admisibil numai dacă se face dovada că problemele de drept care formează obiectul judecății au fost soluționate în mod diferit prin hotărâri judecătorești definitive, care se anexează cererii.

36. Din cuprinsul acestui text normativ rezultă cele patru condiții legale ce trebuie îndeplinite cumulativ pentru ca recursul în interesul legii să fie admisibil, și anume: sesizarea să aibă ca obiect o problemă de drept; această problemă de drept să fi fost dezlegată diferit de instanțele judecătorești; dovada soluționării diferite să se facă prin hotărâri judecătorești definitive; hotărârile judecătorești să fie anexate cererii.

37. Din analiza memoriului de sesizare cu recurs în interesul legii, precum și a documentelor atașate se apreciază că sunt îndeplinite cerințele formale de admisibilitate enunțate în precedent.

38. Preliminar argumentării acestei concluzii, se cuvine a fi menționat că, prin Decizia nr. 27 din 3 iunie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 861 din 24 octombrie 2019, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea privind pronunțarea unei hotărâri prealabile formulată de Tribunalul Timiș - Secția a II-a civilă, în Dosarul nr. 24.477/325/2017, cu privire la următoarea problemă de drept: "Cum se interpretează și/sau se aplică prevederile art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă în ceea ce privește momentul până la care se dispune suspendarea executării silite, respectiv care este înțelesul sintagmei «până la soluționarea contestației la executare» din acest text de lege?".

39. Decizia prealabilă anterior evocată beneficiază, ca orice act jurisdicțional, de efectul autorității de lucru judecat atașat considerentelor care sprijină și explicitează soluția inadmisibilității sesizării, dată în considerarea jurisprudenței divergente preexistente, în legătură cu problema de drept supusă dezlegării instanței supreme.

40. De altfel, statuând de principiu asupra raportului dintre cele două mecanisme de unificare a practicii judiciare, reglementate de art. 514-521 din Codul de procedură civilă, instanța supremă a reținut constant, în jurisprudența dezvoltată în materie, argumentul că cerința noutății consacrată de art. 519 din același cod trebuie privită ca unul dintre elementele de diferențiere între cele două mecanisme de unificare a practicii: dacă recursul în interesul legii are menirea de a înlătura o practică neunitară deja intervenită în rândul instanțelor judecătorești (control a posteriori), hotărârea preliminară are ca scop preîntâmpinarea apariției unei astfel de practici (control apriori).

41. Revenind la examinarea condițiilor de admisibilitate a recursului în interesul legii, este de amintit, în legătură cu cea dintâi cerință enunțată în cele ce precedă, aspectul că sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție trebuie să cuprindă indicarea unei reglementări susceptibile de interpretare diferită și care a generat o practică judiciară neunitară în aplicarea ei.

42. Din această perspectivă, potrivit actului de sesizare, problema de drept soluționată diferit de instanțe vizează interpretarea și aplicarea neunitară a sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul dispozițiilor art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în sensul de a stabili dacă suspendarea executării se dispune până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare sau până la soluționarea definitivă a acesteia.

43. În consecință, se poate reține că se solicită Înaltei Curți de Casație și Justiție ca, pe calea recursului în interesul legii, să stabilească o interpretare unitară a dispozițiilor legale anterior enunțate, în sensul de a decide care este momentul până la care dănuie suspendarea executării silite dispuse de prima instanță investită cu soluționarea contestației la executare, întrucât se pune problema dacă măsura subzistă și pe perioada soluționării căii de atac formulate împotriva acesteia din urmă.

44. Concluzionând, se constată că obiectul sesizării îl reprezintă o problemă de drept atrasă de interpretarea diferită pe care instanțele de judecată au dat-o unei norme juridice, astfel încât prima condiție de admisibilitate a recursului în interesul legii este îndeplinită.

45. Dezlegarea acestei probleme de drept controversate din practica instanțelor judecătorești răspunde scopului recursului în interesul legii, acela de a asigura o interpretare și aplicare unitară a legii de către toate instanțele judecătorești și, pe cale de consecință, o jurisprudență predictibilă.

46. Cea de-a doua condiție de admisibilitate, privind dezlegarea diferită dată de instanțe asupra aceleiași probleme de drept, este îndeplinită, întrucât din cuprinsul hotărârilor definitive anexate actului de sesizare se reține că instanțele naționale au soluționat diferit această problemă de drept.

47. Cu referire la cerința existenței unor hotărâri definitive în dovedirea orientărilor jurisprudențiale divergente, se constată că actul de sesizare este însoțit de hotărâri judecătorești relevante pentru problema de drept dedusă interpretării, astfel încât și această condiție este îndeplinită.

48. De asemenea, este îndeplinită și cea din urmă condiție de admisibilitate, actul de sesizare fiind însoțit de hotărâri judecătorești definitive cu privire la problematica ce formează obiectul sesizării.

49. Pentru argumentele expuse, constatând îndeplinite condițiile regularității investiției, prin prisma dispozițiilor art. 514 din Codul de procedură civilă, și fiind îndeplinite și condițiile de ordin formal, instituite de prevederile art. 515 din Codul de procedură civilă, se apreciază că recursul în interesul legii este admisibil.

X.II. Analiza fondului recursului în interesul legii

50. Problema de drept care formează obiectul recursului în interesul legii, așa cum se degajă din orientările jurisprudențiale relevante, vizează chestiunea întinderii temporale a efectelor suspendării executării silite, în raport cu dispozițiile art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora "Până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită, la solicitarea părții interesate și numai pentru motive temeinice, instanța competentă poate suspenda executarea. Suspendarea se poate solicita odată cu contestația la executare sau prin cerere separată".

51. Într-o primă orientare jurisprudențială s-a apreciat că sintagma "până la soluționarea contestației la executare" se interpretează în sensul că durata măsurii suspendării executării silite este limitată în timp până la momentul soluționării în primă instanță a contestației la executare.

52. În cea de-a doua orientare jurisprudențială s-a apreciat că suspendarea executării silite dănuie până la soluționarea definitivă a contestației la executare.

53. Cu titlu preliminar, se cuvine a fi expuse câteva scurte considerații referitoare la instituția suspendării executării silite, relevante pentru prezenta dezbatere.

54. Definită doctrinar, suspendarea executării silite reprezintă un incident procedural, având caracter excepțional, prin care se temporizează procedura execuțională pentru o anumită perioadă de timp, fie sub forma împiedicării demarării ei, fie sub forma opririi acesteia.

55. Ca mijloc de protecție pentru părțile sau terțele persoane interesate, implicate în procedura executivă, suspendarea executării silite este menită a asigura deplina compatibilitate și congruență între, pe de o parte, principiile executării în mod prompt și efectiv, cu celeritate și în integralitate a obligației cuprinse în titlul executoriu, conform art. 626-627 din Codul de procedură civilă, și, pe de altă parte, principiul legalității executării silite, conform art. 625 din același act normativ.

56. Statul este ținut, așadar, să asigure un just echilibru între interesul creditorului de a-și valorifica dreptul recunoscut prin titlul executoriu într-un termen optim și previzibil și dreptul debitorului de a fi supus unei proceduri de executare cu respectarea dispozițiilor legale.

57. Drept urmare, regula în materie o constituie continuitatea și celeritatea actelor de executare, în scopul realizării cu promptitudine a dreptului recunoscut prin titlul executoriu, în timp ce măsura suspendării nu poate avea decât un caracter excepțional, devenind incidentă în acele situații în care temporizarea procedurii executivă este necesară pentru prevenirea unor consecințe negative iremediabile sau dificil de remediat.

58. Dintre cazurile de suspendare a executării silite - voluntară, de drept (obligatorie) și facultativă (judecătorească), prin raportare la dispozițiile art. 701 din Codul de procedură civilă -, suspendarea executării silite formulate în cadrul contestației la executare, în temeiul dispozițiilor art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, este cazul de oprire/sistare temporară a procedurii executivă ce interesează prezenta dezlegare supusă atenției în cadrul mecanismului de unificare jurisprudențială, activat prin memoriul de recurs în interesul legii formulat de Avocatul Poporului.

59. Reglementată drept caz de suspendare facultativă (judecătorească), prin norma cu caracter general cuprinsă în art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, suspendarea executării silite în cadrul contestației la executare rămâne o măsură procesuală excepțională, supusă unor condiții restrictive.

60. Caracterul incidental al cererii de suspendare a executării silite, în sensul dat de dispozițiile art. 30 alin. (6) din Codul de procedură civilă, constituie una dintre condițiile de admisibilitate pentru un asemenea demers procesual, întrucât, așa cum rezultă din norma legală supusă dezbaterii, suspendarea executării silite poate fi dispusă "până la soluționarea contestației la executare sau a altei cereri privind executarea silită". Nu poate fi considerată decât firească opțiunea legiuitorului în acest sens, având în vedere tocmai efectul dilatoriu, întreruptiv, atașat măsurii de suspendare.

61. Revenind, în lumina acestor considerații preliminare, la soluționarea problemei de drept cu a cărei dezlegare a fost investită Înalta Curte de Casație și Justiție, se apreciază că este necesară examinarea acesteia dintr-o dublă perspectivă.

62. Astfel, un prim plan de analiză, subsumat interpretării literale a normei juridice cuprinse în art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, prin utilizarea metodelor de interpretare gramaticală, logică și sistematică, fundamentează concluzia potrivit căreia sintagma "până la soluționarea contestației la executare" are în vedere, incontestabil, momentul dezlegării în primă instanță a contestației la executare.

63. Este locul aici a aminti că interpretarea literală (declarativă) este impusă de concluzia că între formularea literară (lingvistică) a normei civile și conținutul său real există o concordanță deplină și perfectă. În consecință, norma juridică nu poate fi aplicată nici extensiv, pentru a include alte situații practice necuprinse în ipoteza acesteia, și nici restrictiv, pentru a exclude anumite situații practice aparent cuprinse în ipoteza sa, deoarece *lex dixit quam voluit*.

64. Așadar, analiza semantică a terminologiei folosite de legiuitor evidențiază că dezlegarea prin hotărârea dată în primă instanță are natura juridică a unei "soluționări" a contestației la executare și, în consecință, intră în câmpul de aplicabilitate al sintagmei deduse prezentei interpretări unificatoare.

65. Altfel spus, întrucât prin însăși formularea normei juridice se stabilește, ca limită temporală, momentul soluționării contestației (sau a altei cereri privitoare la executarea silită), iar hotărârea pronunțată în primă instanță corespunde, fără echivoc, conceptului de "soluționare", apare limpede deducția că efectele suspendării executării silite, dispusă până la soluționarea contestației la executare, nu s-ar putea prelungi dincolo de faza primei instanțe.

66. În procesul de decelare a voinței legiuitorului se impune a se observa că nu există niciun indiciu în conținutul textului legal precitat, care să susțină o interpretare în sens contrar. Or, în lipsa unei mențiuni exprese a legiuitorului, în sensul necesității existenței unei soluții definitive, sintagma "până la soluționarea contestației la executare" nu poate privi decât momentul dezlegării în primă instanță a contestației la executare.

67. Aceasta întrucât ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, iar introducerea de către interpret a unei condiții suplimentare, de genul rămânerii definitive a soluției primei instanțe, ar însemna o adăugare la textul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, condiționare neîngăduită, în lipsa unei prevederi exprese în acest sens.

68. De altfel, atunci când legiuitorul a dorit să stabilească drept moment-limită al unei măsuri data rămânerii definitive a unei hotărâri judecătorești, a folosit o exprimare explicită în acest sens.

69. Este cazul, bunăoară, al situațiilor expres reglementate de dispozițiile Codului de procedură civilă în cuprinsul art. 721 alin. (4) (poziționat în proximitatea instituției suspendării aflate în dezbatere), referitoare la suspendarea eliberării către creditor a sumei consemnate, în cazul depunerii cu afectațiune specială, până la momentul soluționării contestației prin hotărâre definitivă, al art. 818 alin. (2), referitoare la suspendarea urmăririi imobilului proprietate comună până la soluționarea partajului, prin hotărâre rămasă definitivă, sau al art. 861 alin. (1), referitoare la suspendarea împărțelii prețului de adjudecare până la judecarea definitivă a cererii de evicțiune.

70. Se impune a se observa că, în schimb, similar textului legal în discuție, legiuitorul nu a reglementat în mod expres vreo condiționare de genul rămânerii definitive a soluției instanței în alte cazuri legale în materie de suspendare a procedurii execuționale, fiind de amintit, exempli gratia, dispozițiile art. 653 alin. (2) din Codul de procedură civilă, referitoare la suspendarea executării până la soluționarea cererii de recuzare a executorului judecătoresc, ori cele ale art. 692 alin. (3) din același cod, referitoare la suspendarea eliberării sau distribuirii sumelor până la soluționarea cererii de intervenție.

71. Concluziv, textul legal al art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă nu poate fi extins peste înțelesul său literal și, în consecință, efectele suspendării executării silite nu pot fi extinse după momentul soluționării în primă instanță a contestației la executare.

72. În cel de-al doilea plan de analiză, subsumat efectelor juridice ale hotărârii judecătorești pronunțate de prima instanță cu privire la contestația la executare, se impune a fi evidențiat caracterul executoriu al hotărârii, recunoscut prin dispozițiile art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora "Dacă prin lege nu se dispune altfel, instanța de executare se pronunță prin încheiere executorie, care poate fi atacată numai cu apel, în termen de 10 zile de la comunicare".

73. Întrucât, în materia contestației la executare, nu este reglementată o asemenea excepție de la regula caracterului executoriu al hotărârii date în primă instanță, regula edictată la art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu are a fi îndepărtată.

74. Drept urmare, din întreaga economie a dispozițiilor art. 719 din Codul de procedură civilă rezultă că măsura suspendării executării silite subzistă până la soluționarea de prima instanță a contestației la executare.

75. Aceasta întrucât, prin ipoteză, în cazul admiterii contestației la executare, avându-se în vedere că, potrivit art. 651 alin. (4) din Codul de procedură civilă, încheierea instanței de executare are caracter executoriu și, deci, executorul judecătoresc trebuie să se conformeze de îndată măsurii dispuse prin această încheiere, nu mai este necesar efectul suspensiv de executare al încheierii pronunțate în temeiul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pentru simplul motiv că intervine un alt efect, mult mai energic, și anume acela al anulării (după caz, în tot sau în parte, a executării silite ori a unor acte de executare), efect care se consumă încă de la momentul pronunțării soluției de primă instanță.

76. Pe de altă parte, un raționament asemănător poate fi făcut și în ipoteza respingerii contestației la executare, în sensul în care executorialitatea procedurii decurgând din respingerea contestației debitorului presupune ca executarea să fie reluată de îndată, însă, dacă debitorul apelează încheierea, solicitând și suspendarea executării acesteia, admiterea cererii de suspendare a executării încheierii nu înseamnă altceva decât menținerea suspendării executării silite dispuse de prima instanță.

77. Se cuvine a fi subliniat caracterul sumar al analizei pe care o realizează instanța în cadrul soluționării cererii de suspendare a executării, în sensul că nu se cercetează fondul raportului juridic execuțional, ci numai aparențele motivelor de contestație la executare, care reies cât mai clar cu putință din actele dosarului.

78. Or, soluția de respingere a contestației la executare, după administrarea probatoriului adecvat și cercetarea fondului cauzei, nu mai justifică menținerea efectului suspensiv de executare al încheierii pronunțate în temeiul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

79. Raționamentul se impune, deoarece, în cazul în care s-ar considera că suspendarea executării silite dispuse de prima instanță subzistă și ulterior dezinvestirii sale, ar însemna ca, în afară de negarea executorialității hotărârii date de instanța de executare cu privire la contestație, să se acorde și prevalență unei încheieri de suspendare a executării silite, care este rezultatul unei examinări sumare a temeiniciei contestației (neprejudicare/"pipăire" a fondului), în fața unei veritabile hotărâri judecătorești de fond, rezultat al unui examen, prin excelență, mult mai aprofundat.

80. În alți termeni, a admite contrariul și a accepta că suspendarea executării silite poate depăși, ca întindere, momentul soluționării în fond a contestației la executare ar echivala cu o pronunțare a primei instanțe dincolo de competențele sale, peste instanța de control judiciar, a cărei hotărâre este suverană asupra tuturor chestiunilor deduse judecătii. În virtutea caracterului exclusiv incidental al cererii de suspendare a executării silite, o atare măsură procesuală excepțională poate fi dispusă de prima instanță doar în limitele cadrului procesual al soluționării contestației la executare.

81. Concluziv, din perspectiva și a secundului palier argumentativ, circumscris efectelor produse de hotărârea pronunțată, în primă instanță, cu privire la contestația la executare, rezultă cu forța evidenței că este corectă prima orientare jurisprudențială.

82. În consecință, sintagma "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă trebuie interpretată în sensul că suspendarea executării silite este limitată în timp până la momentul soluționării în primă instanță a contestației la executare.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 517, cu referire la art. 514 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

D E C I D E:

Admite recursul în interesul legii formulat de Avocatul Poporului și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea sintagmei "până la soluționarea contestației la executare" din cuprinsul art. 719 alin. (1) din Codul de procedură civilă, suspendarea executării silite este limitată în timp până la soluționarea în primă instanță a contestației la executare.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă.